

ईपर हेर्ने

राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष २३, अंक १६४ | पृष्ठ ८

Madhyanha National Daily

www.madhyanhadaily.com

शहरी क्षेत्रमा बढ़दै बालश्रम

छवि साप्कोटा / मध्यान्ह

काठमाडौं, ३१ असार।

बाल श्रमिकको संख्या घट्दै गएपनि शहरी क्षेत्रमा बढ्दै गएको छ। श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले राष्ट्रिय बालश्रम निवारण प्रतिवेदनमा शहरी क्षेत्रमा बाल श्रम बढेको तथ्याङ्क सर्वेजनिक गरेको छ।

नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण २०७४ को तथ्याङ्कमा शहरी क्षेत्रमा ४३ लाख २१ हजार बालबालिकाको संख्या रहेकोमा ५ लाख २१ हजार बालबालिकाको संख्या सलग्न रहेको देखिएको छ।

नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण २०७४ मा शहरी

क्षेत्रमा १० लाख २२ हजार बालबालिका मध्ये ९४ हजार बालबालिका बालश्रमको सलग्न रहेका थिए। प्रतिवेदनअनुसार ग्रामीण क्षेत्रमा भने बालश्रम घट्दै गएको छ।

तथ्याङ्कमा ग्रामीण क्षेत्रमा बालबालिकाको संख्या २७ लाख ५४ हजार रहेकोमा ५ लाख ६१ हजार बालबालिका बालश्रमको रूपमा सलग्न रहेको देखिएको हो।

प्रतिवेदनअनुसार २०६४ मा शहरी क्षेत्रमा ११९, प्रतिशत बालश्रमिक थिए भने नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण २०७४अनुसार बालश्रमिकको दर बढेर १२१ प्रतिशत पुगेको हो। यस्तै २०६४ मा ग्रामीण

पृष्ठ २ मा

तात्त्विक : निकिता प्रियंठी/हाइक्यन उद्योग वाच

विद्याले बनाइन् छुट्टै 'मञ्च'

जीवन शर्मा / मध्यान्ह

काठमाडौं, ३१ असार।

पूर्व 'राष्ट्र' पिति विद्यादी भण्डारीले प्रतिनिधि सभा विघटनको असवैधानिक निर्णय सदर गरेको प्रशंसार्थे आफूलाई सर्वै पछ्याइरहने बताएकी छन्।

मदन भण्डारी फाउण्डेशनले मंगलवार गरेको प्रकार सम्मेलनमा भण्डारीले वैधानिक व्यवस्था वोमोजिम राष्ट्रपतिको हैसियतमा प्रतिनिधि सभा विघटनको निर्णय सदर गरेको बताइन्।

२ कार्यकाल राष्ट्रपति बनेर एमालेको सक्रिय राजनीतिमा फार्किएको भण्डारीले आफ्नो कार्यकालमा भएको २ पटकै प्रतिनिधि सभा विघटनको निर्णय सदर गरेकी थिएन्।

सर्वोच्च अदालतको

संवैधानिक इजलासले दुवैपटक भएको प्रतिनिधि सभा विघटनको निर्णय उल्याइदिएको थिए। यो प्रशंसार्थ प्रतिकारहरूले पूर्वराष्ट्रपति भण्डारी सम्भव राखेका थिए।

जवाफमा भण्डारीले संसद विघटनको निर्णय दबावमा नभइ सर्वैधानिक कानूनी व्यवस्था अनुसार तै गरेको बताइन्। २०७३ साल, २०५७ साल, २०५९ सालमा पनि संसद विघटन भाल्को समर्थन उन्नेगरिन्। यी सर्वै विघटनहरूको राजनीतिक पाटोका बारेमा आफू छलफल गर्न तयार रहेको बताएकी छन्।

पूर्व 'राष्ट्र' पिति भण्डारीको उपर्यातिमा मदन भण्डारी फाउण्डेशनले हिरक जयती मूल व्यवस्थापन समिति घोषणा गरेको छ। बागमती प्रदेशका पूर्वमुख्यमन्त्री ढोरमणि पौडलको

पृष्ठ २ मा

सक्रिय राजनीतिमा फर्किएकी विद्यार्थी भण्डारीले आगामी केन्द्रीय समिति बैठकबाटे आफ्नो भूमिकाको खोजी गर्ने सन्देश पनि दिएकी छन्।

वैदेशिक दोजगार विद्योष

'जान'को भाषा परीक्षा सञ्चालन गर्ने श्रममन्त्रीको निर्णय

मध्यान्ह संचाददाता
काठमाडौं, ३१ असार।

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले रोजगारीका लागि जापान जाने प्रशिक्षार्थी कामदारको भाषा परीक्षा गर्ने निर्णय गरेको छ। सोमवार मन्त्रीस्तरीय निर्णयबाट मन्त्रालयले जापानी भाषा परीक्षा सञ्चालन गर्ने नेपाल जाइका अन्त्यमान एसोसिएसन 'जान'लाई पत्र पठाएको छ। नेपाली कामदारको भिसा आपाएको भाषा परीक्षा सञ्चालन गर्ने गरेकानुसार भन्दै परेको रिट्रोटा सर्वोच्च अदालतले अन्तरकालीन आदेश जारी

वैदेशिक रोजगारीको नाममा भन्दै पौने २ करोड ठने ४ पक्राउ

काठमाडौं/मस- वैदेशिक रोजगारीको नाममा ठगी गरेको आरोपमा प्रहरीले ४ जनालाई पकाउ गरेको छ। क्यानडा, मलेसिया, कतार र कोएसियालगायतका मुलुकमा आकर्षक तलबको रोजगारीमा पठाउने प्रतिभाव दिएर युवाहरूबाट करिब पौने २ करोड रुपैयाँ ठगी गरेको जाहेरी परेको प्रहरीले बताएको छ।

प्रहरीले क्यानडा पठाइबाब्दु भन्दै १० जनाबाट एक करोड ३४ लाख रुपैयाँ ठगी गरेको आरोपमा ललितपुर महानगरपालिका-३ का ४४ वर्षीय

नगरेपछि मन्त्रालयले 'जान'लाई अर्को व्यवस्था नभएसम्म भाषा

परीक्षा सञ्चालन गर्ने पत्र पठाएको हो।

पृष्ठ २ मा

VACANCY ANNOUNCEMENT
One of the reputed recruitment agency is seeking for following applicants.
PRO : 5 (Male/Female)
Requirements:
Experienced in the related fields.
SEND YOUR CV
operations@opusmanpower.com

SALARY 25,000

OPUS MANPOWER PVT. LTD.
Samakhosi-26, Kathmandu, Mob: 9851100368, 9841948686

प्रगतिशील वैदेशिक रोजगार व्यवसायी मञ्च नेपालको वार्षिक साधारणसभा स्थगित भएको सूचना

यस मञ्चको मिति २०८२ असार २७ गते शुक्रबार बसेको कार्यसमितिको बैठकमो निर्णयानुसार मिति २०८२०१४ गते वार्षिक साधारणसभा हुने गरी सम्पूर्ण सदस्य महानुभावहरूलाई उपस्थितिका लागि 'मध्यान्ह' राष्ट्रिय दैनिकमा सूचना प्रकाशन सहायता गरिएकोमा विशेष कारणले वार्षिक साधारणसभा अर्को सूचनाको लागि हाललाई स्थगित गरिएको व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि अनुरोध छ। यसे सन्दर्भमा, अधिवेशनको तयारी र प्रतिनिधिहरूको व्यवस्थापन प्रक्रिया यथावतरूपमा जारी रहेको पनि जानकारी गराउन चाहन्छौं।

जनक रातल

आयोजन

प्रगतिशील वैदेशिक रोजगार व्यवसायी मञ्च, नेपाल सुकेश्वर, काठमाडौं

कोराला नाका पूर्ण सञ्चालनमा ल्याइने

काठमाडौं / मस- प्रधानमन्त्री केपे शर्मा ओलीले आवश्यक संरचना र पूर्वाधार निर्माणसहित मुस्ताङको कोराला नाका पूर्ण सञ्चालनको तयारी भइरहेको बताएका छन्।

मुस्ताङबाट पति निर्धारित गर्ने संघीय सांसदसहित स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूसँग सोमवार प्रधानमन्त्री निवास बालुवालामा भएको छलफलमा प्रधानमन्त्री ओलीले सो जागरी दिको हुन्।

यहाँ असार २४ गते गोसाईकुण्ड गाउँपालिका-२ मा आकस्मिक बाढीका कारण नेपाल-चीन जोडने नाका रसुवागढीस्थित भेटेकोशी नदीको मितीरी

पुल बाहाइ आवागमन बढ भएकै दिन प्रधानमन्त्री ओलीले सो क्षेत्रको स्थलगत भ्रमण गरी बैकल्पिक मार्ग र नाका पूर्ण सञ्चालनका लागि सम्बन्धित मन्त्रालयलाई निर्देश दिएका थिए।

प्रधानमन्त्री ओलीले आफ्ले बैनीघाट-कोराला बाटो निर्माण सुन राखो, भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीलाई मुक्तिनाथको भ्रमण गराएको, मुक्तिनाथ केवलकार सञ्चालनका लागि प्रक्रिया अधिक बढाएको, स्थाउँ सुपर जोन निर्माण र च्याङ्गापालन आदि काममा प्राथमिकता दिएको पनि सुनिश्चित भएको थिए।

प्रधानमन्त्री ओलीसँग प्रतिनिधिमण्डलले

मुस्ताङको माथिलो भेगका लोमान्धाड र लो-धेकार दामोदरकुण्ड गाउँपालिका क्षेत्रमा सरकारले निर्धारित क्षेत्रपाणी गरी प्रतिवेदी पर्यटक ५०० अमेरिकी डलर शुल्क उठाउँता पर्यटकहरूका कमी आएकाले पर्यटकहरूमा नाका लागि निर्माणपूर्ण व्यवसायी घोषणा दिएको थिए।

साथै कालीगण्डकी करिङ्गोरको कागबेनी-कोराला सडकहरूमा कालोपत्र गर्न र आवश्यक संरचना निर्माण गरी कोरालानाका पूर्ण रूपमा सञ्चालनमा ल्याउन माग गरिएको थिए।

कोरालानाका भन्सार, अध्यागम र चारण नेपाल-चीन जोडने नाका रसुवागढीस्थित भेटेकोशी नदीको मितीरी

व्यापारिक प्रतिष्ठानका भौतिक निर्माण आवश्यक रहेको विषयमा ध्यानाकर्षण गराइएको छ। सडक र नाका पूर्ण सञ्चालन नहुँदा तथा निर्धारित क्षेत्रको कार्यालयका कारण माथिलो मुस्ताङका होटल तथा स्थानीय व्यवसायी घाटामा रहन बाध्य भएको जनप्रतिनिधिको गुनासो थिए।

प्रधानमन्त्री ओलीले ती मागहरूको सुनुवाइका लागि सम्बन्धित निकायसँग सम्बन्ध्य गर्न निजी सचिवालयलाई निर्देश दिए। कैकी दिनअधिक प्रधानमन्त्रीका निजीसचिव विनोदवतारादु कुवर्सहितको टाईले कालीण्डकी करिङ्गोरको स्थलगत अध्ययन भ्रमण गरी सडक र नाका सञ्चालनका लागि गर्नुपर्ने पहलका विषयमा प्रतिवेदन तयार गरेको थिए।

प्रतिनिधिमण्डलमा संघीय सासद योगेन्द्र गौचन थाकारी, लोमान्धाड गाउँपालिकाका अध्यक्ष टासीन्हर्नु गुरुङ, लोप्साड छोम्पेल विट्लगायत सहभागी थिए। कागबेनी-कोराला सडकहरूमा १७ किलोमिटर कालोपत्रका लागि ठेक्का हुन बाँकी रहेको छ भने तातोपानी खोला, दानोखोला, पाण्डाखोला, तान्चे खोलामा पुल निर्माण ठेक्का पुनः सुरु गर्नुपर्ने देखिएको छ।

स्पेन लैजाने गिरोहमाथि छानबिन गर्न सीआईबीले बनायो समिति

काठमाडौं / मस- स.यु.त राष्ट्रसंघीय सम्मेलनमा संभाली बनाएर स्पेन लैजाने गिरोहमाथि छानबिन गर्न प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान व्युरो (सीआईबी) ले एसएसपी हाविन्न बोगटीको नेतृत्वमा समिति बनाएको छ।

एसएसपी बोगटी नेतृत्वको समितिमा समिति बनाव बेर्चिखन अनुसन्धान व्युरोका काम सुरु गरिसकेको छौं।

सभाको अधिलो बैठकमा मन्त्री खड्काले रसुवा बाहीबाट विश्ली नदी जलविद्युत आयोजना सञ्चालनमा रहेको विवरण दिएको छ। उनले ६० मेगावाट क्षमता को विश्ली नदी जलविद्युत आयोजना केही दिनमा नै सञ्चालन हुने जानकारी गराएका हुन्। यस्तै बढी क्षमताका आयोजनालाई चांडो सञ्चालनमा ल्याउन्नेरी काम सुरु भइसकेको मन्त्री खड्काको भनाइ थिए।

उनले अहिले उक्त क्षेत्रमा बाढीको बहाव क्षेत्र धरदो क्रममा रह पनि जोखिम यावत रहेको भन्नै सचेत रहन आग्रह गरे।

विस्तृत अध्ययन तथा मूल्याङ्कन कार्य अधिक बढाइएको जानकारी दिए भन्नी खड्काले सावधानीका सबै उपाय अवलम्बन गरेको बताए।

लाग्छ, मन्त्री खड्काले रसुवा बाहीबाट विश्ली नदी पर्याप्त अधिकारी दिएको छ।

आधिकारी दिएको छ।

न्यौपानेलाई कर्मचारी प्रशासनको बागडोर

मध्याह्न संवाददाता
काठमाडौं, १६ असार

नेकपा एमालेकी राष्ट्रिय सभा सांसद भगवती न्यौपाने संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्री नियुक्त भएकी छन्। प्रश्नमन्त्रीको कैफी शर्मा ओलीको सिकारिसमा राष्ट्रिय प्रति रामचन्द्र पौडेलले मंगलबार न्यौपानेलाई मन्त्री नियुक्त गरेका हुन्।

एमाले कै प्रतिनिधि सभा सांसद राजकुमार गुप्ता यसअधीय संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्री थिए। गुप्ताले मंगलबार नै पदबाट राजीनामा दिएका थिए।

को हुन् न्यौपाने ?
न्यौपाने स्थानीय तहको चुनावमा

पराजित भएपछि राष्ट्रिय राजनीतिमा
पुनः उदाएकी नेतृ हुन्। वि.सं. २०७४
मा तनहुँको भानु नगरपालिकाको मेयर

पदका लागि उमेदवारी दिएकी न्यौपाने त्यसबेला पराजित भएकी थिन्। यद्यपि पराजयपछि पनि पार्टीको निरन्तर विश्वास जित्तै उनले राष्ट्रिय राजनीतिमा महत्वपूर्ण स्थान बनाइन्।

उनी २०७६ सालमा उनी राष्ट्रिय सभा सदस्य निर्वाचित भइन्। त्यसबेला नेकपा एमाले रे नेकपा माओवारी केन्द्र एकीकरणपछि बनेको तत्कालीन नेपाल कम्प्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) को तरफाबाट उमेदवार बनेको उनले सहजै निर्वाचन जितेकी थिन्। राष्ट्रिय सभा सदस्य बनेपछि उनलाई एमालेले सचेतको जिम्मेवारी दिएको थियो।

वि.सं. २०७१ सालमा एमालेको साधारण सदस्यबाट राजनीतिमा प्रवेश गरेकी न्यौपाने विचारी राजनीतिरेखि नै

सक्रिय रहेको रेनेरास्वर्वयुक्तो राष्ट्रिय परिषद सदस्य, अनेमध्य तनहुँको दुई कार्यकाल अध्यक्ष र पार्टीको जिल्ला कमिटीमा सेवेत उल्लेखनीय भूमिका रिवांह गरेकी थिन्।

२०६२/६३ को जनआन्दोलनमा उनको सक्रिय भूमिकाले उनलाई तनहुँमा एक जुझार नेतृत्वो रूपमा चिनाएको थियो। हालै मन्त्री बनेकी न्यौपाने एमाले अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री ओलीको विश्वासापात्र नेतृ मार्गिन्दून। राष्ट्रिय सभा सदस्यको रूपमा उनको कार्यकाल आउद्दो फागुनमा सकिदैछ। त्यसअधीय नै उनलाई सरकारको प्रशासनिक नेतृत्वको जिम्मेवारी दिइएको हो।

कांग्रेसको चुनाव चिह्नमा मत हाल्न जनता आतुर छन् : महामन्त्री शर्मा

चिह्नमा मत हाल्न जनता आतुर गरेको भन्दै अब कसैसंग कुनै प्रकारको गठबन्धन नगरी पार्टीले नै चुनाव लडेने बताए। उनले ०८/४ मा पार्टीले बहुमतको सरकार बनाउने गरी आहिलेदेखि नै जनताको पक्षमा काम गर्नुपर्ने उनको भनाइ थियो।

'जिल्ले पनि कांग्रेस देख विकास, समृद्धि, डण्डहिनाताको अन्त्य, विद्याको शासन र प्रेस तथा अभियांत्रिक स्वतन्त्रतालाई ग्यारेन्टी गराउन पूर्ण प्रतिबद्ध छ। आगामी आमनिर्वाचनपछि आफ्ने नेतृत्वमा बहुमतको सरकार बनाएर ती प्रतिबद्धतालाई कार्यान्वयन गर्नुपर्छ।

भक्तपुर मालपोतका कर्मचारी घुससहित पकाउ

काठमाडौं/मस- भक्तपुरस्थित मालपोत रामायानका कर्मचारी घुससहित रोपाहात पकाउ पकाउ छन्।

अखिल योग्य दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले प्रमुख मालपोत अधिकृत कुमार आचार्य र कार्यालय सहयोगी टिकाराम राउतलाई रोपाहात पकाउ गरेको हो।

मोही तल्सिङ्को मुद्दा मिलाउने भन्दै उनीहरूले से वार्गीकाराट साडे २४ लाख धूलि गरेको अवलोक्यारको टोलीले नियन्त्रणमा लिएको हो।

भक्तपुरको चार्गुनारायण नगरपालिकामा रहेको १४ रोपनी ४ आना जग्गा मोही र तल्सिङ्को लगत कट्टा गरी सो जग्गा मोहीको नाममा जग्गा धनी पूर्जा बनाउने प्रायोजनका लागि उनीहरूले धुम लिएको अखिल्यारले जनाएको छ। उनीहरूको सहमता रहेको २ थान मोबाइल पनि जफत गरिएको अखिल्यार जानकारी दिएको छ।

यसै चैत्र धनुषाको सबैला नगरपालिकामा कृषि अनुदानको रकममा भ्रष्टाचार भएको खुलासा भएको छ।

अधिक वर्ष २०७०/७८ मा प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनामा अन्तर्गत वाखापालित रकममा तत्कालीन बडायाक्ष र कर्मचारीको मिलेकोलाई रकम रहेको १५ लाख सम्पूर्ण धात्रा तथा दलित धात्राहरूलाई धात्रवृत्ति वितरण गरिएको हो।

आयोपत्र दायर गरेको छ।

दावी छ।

अनुसन्धानका क्रममा सबैला नगरपालिकाले वाखाको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन पकेट विकास कार्यक्रमका लागि छुट्टाइएको १५ लाखको अनुदान वितरणमा प्रक्रिया नै पूरा नगरको भैटाएको छ।

नगरपालिकाले कार्यक्रमका लागि राष्ट्रियस्तरको पारिक्रामा व्यापारिक सञ्चार राजस्वका नामारी कोभिड-१९ को बहाना बनाएर एकमात्र निवेदन परेको देखाई अच्छाना सहकारी संस्था लिमिटेडलाई छोट रामेको थियो।

२०७० जे ठ ५ मा नगरपालिका र उक्त सहकारीविच १५ लाखको सम्भौत भए पनि अनुदानको रकम खारेज र नकली कागजात तयार पारेको १५ लाख ७७ हजार ५०० सरकारी रकम हिनामिना गरी हानिनोक्सानी पुर्याएको ठर गरै उक्त कार्यमा सलन चितवादीहरूविरुद्ध सजायको मागदावीसहित विशेष अदालतमा आरो पपत्र दायर गरिएको अखिल्यारले जनाएको छ।

यसै चैत्र धनुषाको सबैला नाममा निलेमती गरी भुट्टा चिल भरपाइ र नकली कागजात तयार पारेको १५ लाख ७७ हजार ५०० सरकारी रकम हिनामिना गरी हानिनोक्सानी पुर्याएको ठर गरै उक्त कार्यमा सलन चितवादीहरूविरुद्ध सजायको मागदावीसहित विशेष अदालतमा आरो पपत्र दायर गरिएको प्रमाण भेटाएको अखिल्यारले जनाएको छ।

जय किसान माविमा छात्रवृत्ति वितरण

रौतहट/मस- रौतहटको देवाही गोनाही नगरपालिका-१ स्थित श्री जय किसान माध्यामिक विद्यालय, धरहरीमा छात्रवृत्ति वितरण गरिएको छ। विद्यालयका अनुसार कक्षा १ देखि ८ सम्म अध्ययनरत सम्पूर्ण धात्रा तथा दलित धात्राहरूलाई छात्रवृत्ति वितरण सुरु गरिएको हो।

छात्रवृत्ति वितरण कार्यक्रम विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्यामलन्द साहबी अखिल्यार र देवाही गोनाही नगरपालिका

नगरप्रमुख प्रेमलाल साहको प्रमेख आतिथ्यता रहेको थियो।

कार्यक्रममा वडा नम्बर ९ का वडायाक्ष थीर बहादुर साह विशेष अतिथि रहेका थिए। विद्यालयका प्रधानाध्यापक संजय पासाद गुप्ताले मंगलबाट रामचन्द्र प्रति अधिकारीको आयोजन सम्पूर्ण धात्रा तथा दलित धात्राहरूलाई छात्रवृत्ति वितरण गरिएको हो।

उनका अनुसार अधिक वर्ष २०७९/८० र २०८०/८१ मा अध्ययनरत कक्षा १ देखि ८ सम्मका सम्पूर्ण धात्रा तथा दलित धात्राहरूलाई प्रति अधिकारीको आयोजनामा फेला

अर्धखाँचीमा पहिरोले पुरिँदा २ जनाको मृत्यु

अर्धखाँची/मस- अर्धखाँचीको नगरपालिका-१० तल्लोपाल्कुमा पहिरोले पुरिँदा २ जनाको मृत्यु भएको छ।

मंगलबाट विहान र चित्तुरी टिप्प गएका स्थानीय ६६ वर्षीय गोविन्द बुढामगर र उनकी ६७ वर्षीय श्रीमती श्यामकला बुढामगर सुखबा पहिरोले पुरिँदा अवस्थामै ज्यान

गएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय अर्धखाँचीले जनाएको छ।

प्रहरीका अनुसार उनीहरू रो जा त सारे पानीस्थित आफ्नो खागोलाले रामचन्द्र प्रति अधिकारीको आयोजनामा खोजेको छ। शरवारामा गरी प्रक्रिया पूरा गरी पोष्टमार्टमका सहायगमा खोजेको छ।

तथा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अध्ययनरत कक्षा १ देखि ८ सम्मका छात्र तथा दलित धात्राहरूलाई प्रतिवित गरिएको हो।

छात्रवृत्ति वितरण कार्यक्रममा विद्यालयका सम्पूर्ण शिक्षक-शिक्षिका, विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू तथा स्थानीय अधिभावकहरूको समेत उपस्थिति रहेको थियो। विद्यालयले छात्रवृत्ति वितरण सुरु गरिएको जानकारी दिए।

प्रति अधिकारी भलकप्रसाद शर्माका अनुसार दुग्गा लागेर शरीरका विभिन्न भागमा गम्भीर चोट लागेका कारण घटानास्थलमै दुवैको मृत्यु भएको हो। शरवारामा कानुनी प्रक्रिया पूरा गरी पोष्टमार्टमका लागि जिल्ला अस्पताल अर्धखाँची पहिरोले पुरिँदा अवस्थामै फेला

परेका थिए। प्रहरी निरीक्षक तथा सुचना अधिकारी भलकप्रसाद शर्माका अनुसार दुग्गा लागेर शरीरका विभिन्न भागमा गम्भीर चोट लागेका कारण घटानास्थलमै दुवैको मृत्यु भएको हो।

प्रहरीका अनुसार दुग्गा लागेर शरीरका

सम्पादकीय

जस-अपजसमा अलिभयो राजनीति

सरकारको एक वर्षे समीक्षाका क्रममा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली र प्रमुख विपक्षी नेता पुष्टकमल दाहाल प्रचण्डबीच सवाल-जवाफ नै चल्यो । सरकारको एक वर्षे समीक्षा हुनेगरी नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल प्रचण्डले प्रतिनिधि सपालाई सम्बोधन गरेका थिए । सम्बोधनका क्रममा प्रचण्डले वर्तमान सरकार सुशासनको कडीमा चुकेको, अर्थतन्मा सुधार ल्याउन नसकेको र जनअपेक्षा पूरा गर्न नसकेको निष्कर्ष प्रस्तुत गरेका थिए । त्यही सन्दर्भमा प्रचण्डले त्रिवि अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट मैदानमा फ्लॅट लाइट जडान र प्याराफिट निर्माणमा सरकार चुकेको बताएका थिए । ओलीले प्रधानमन्त्री पदको शपथ लिएपछि क्रिकेट मैदानमा फ्लॅट लाइट जडान र प्याराफिट निर्माण कार्य ३०० दिनभित्र पुरा गर्न पहिले निर्णय लिएका थिए । यो निर्णयलाई ओलीले प्रतिष्ठाकै रूपमा लिएर सामाजिक सञ्जाल मार्फत शेरय गरेका थिए ।

तर सार्वजनिक घोषणा गरिएको ३०० दिनमा यो परियोजना पुरा भएन । यसपछि थपिएको दुई महिनामा पनि काम सकिएन । प्रचण्डले प्रमुख विपक्षी नेताका हैसियतमा यही प्रश्न प्रतिनिधि सभा बैठकमा उठाए । यो प्रश्नको जवाफमा ओलीले फ्लॅट लाइट जडान र प्याराफिट निर्माण शिल्पान्यास गरेन् । यस्तो गर्नलाई संभव पनि थिएन । बरु सामाजिक सञ्जालबाट प्रचण्डलाई जवाफ फर्काउने काम गरे- कीर्तिपुरामा जानु, त्यहाँ काम भइरहेको छ । पक्कपैनि कीर्तिपुरामै मैदानमा फ्लॅट जडान र प्याराफिट निर्माणको कार्य भइरहेको छ । ढिलो भएपैनि काम भइरहेको दुनियाले देखेकै छन् । त्यसैले यो कुरा मुख्य नेताहरूबीचको सवाल-जवाफ नहुन्पर्न हो ।

तर प्रधानमन्त्री र पूर्वप्रधानमन्त्री बीच चलेको यो सवाल-जवाफलाई उनीहरूका समर्थकहरूले समेत साथ दिइरहेका छन् । यस्तो परिस्थितिको सिर्जना हुनुमा नियमित कामकै पनि जस लिने स्वार्थ नेताहरूमा कायम रहनु हो । आफ्नो पार्टी, नेता र नेतृत्व सही रहेको देखाउन भइरहेको कामको जस लिनु राजनीतिक परम्परा नै बनिसकेको छ । अरु पार्टीको सरकार हुँदा काम नहुने, र आफ्नो नेतृत्वमा कायापलट नै भएको तर्क नेताहरूले गर्दै आएका छन् । त्यसैको एउटा प्रतिनिधि घटना त्रिवि क्रिकेट रंगशालाको प्रशंग हो । जबकि यो क्रिकेट रंगशाला निर्माणका लागि अधिल्लो सरकारकै पालामा बजेट विनियोजन भएको थियो । तर जस लिने होडमा अहिले अपजसको लफडा चलिरहेको लुकेको छैन । यसको अर्थ 'भोटका लागि जसको राजनीति' गर्न भन्दा पनि प्रणालीलाई बलियो बनाउनेतर्फ जोड दिदा यस्तो रस्साकस्ती र आरोप-प्रत्यारोपको राजनीतिक दुगिन्छ ।

शिक्षाको व्यापार र असमानता

शिक्षा क्षेत्रमा समान अवसर र पहुँचको सिद्धान्त कार्यान्वयन गर्नुपर्छ । सबै नागरिकले आपूर्व अनुकूलको गुणस्तरीय शिक्षा प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था हुनुपर्छ, चाहे सहरमा बस्न या ग्रामीण भेगमा ।

ने पालमा शिक्षालाई हेर्ने दृष्टिकोण समयअनुसार परिवर्तन हुँदै आएको छ । कहिले समाज सुधारको औजारका रूपमा, त कहिले जीननको आधारभूत अधिकारका रूपमा शिक्षालाई बुझियो । तर, परिवर्तन समय शिक्षाको क्षेत्र व्यावसायिक कार्यको साधन बनेको यथार्थते गमीर प्रश्न उठाएको छ, के नेपालमा शिक्षा नागरिकको अधिकार हो त ? कि यो केवल व्यापारिक पुंजी र प्रभाव बढाउने और जारी हो ?

नेपालको समिक्षालाई मौलिक हकको रूपमा सुनिश्चित गरेको छ । सार्वजनिको द्वारा ३१ मा 'शिक्षाको हक' उल्लेख गर्दै प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत शिक्षा निःश्लक प्राप्त गर्ने हक सुनिश्चित गरिएको छ । त्यसैले कानुनी रूपमा शिक्षा अधिकार हो भन्नेमा हुनै द्विविधा छैन । तर, व्यवहारमा पुढारा शिक्षाको स्वरूप पूर्णतः अधिकारको दैरियतमा छैन । बरु शिक्षा निजीकरणको चक्रवृद्धामा फसरे एउटा महर्गो सेवा बनेको छ । यहाँ शिक्षामा लगानी गर्नेसँगूला लाभ लिन चाहन्दैन, अभिभावकले आफ्ना सन्तानको भविष्य सुरक्षित गर्न राख लिएर भए पर्ने महर्गो व्यालयमा भन्ने गरिरहेका छन् र व्यालय तथा कलेज सञ्चालकहरू अर्थातै सम्पर्कीय जोडिहरेका छन् ।

शिक्षामा यसतो व्यावसायिकरण हुनुको पछाडि केही कारणहरू छन् । राज्यले लिम्नर्ने दायित्वमा नित्यन्तर कमी आएको छ । सरकारी विद्यालयस्त्रमा गुणस्तरीय शिक्षकको अभाव, भौतिक पूर्वाधारको कमजोरी, शैक्षिक सामग्रीको नितान्तः न्यूनता र प्रशासनिक ढिलासुर्तीले आम नागरिकको विश्वास गुमाएको । जसले गर्दै निजी क्षेत्रले शिक्षाको अभाव पूर्ने गर्ने बहानामा मैदान कब्जा गर्न थालेको छन् । अभिभावकमा बढावो आकाश र प्रतिस्पर्धी सोचले उत्तरासुर्ताई बढी खर्च गरेर भए पनि 'अंग्रेजी मायाम' र 'डिस्प्लाइन' भन्ने भ्रममा यसतो व्यापारिकरण हुनुपर्छ ।

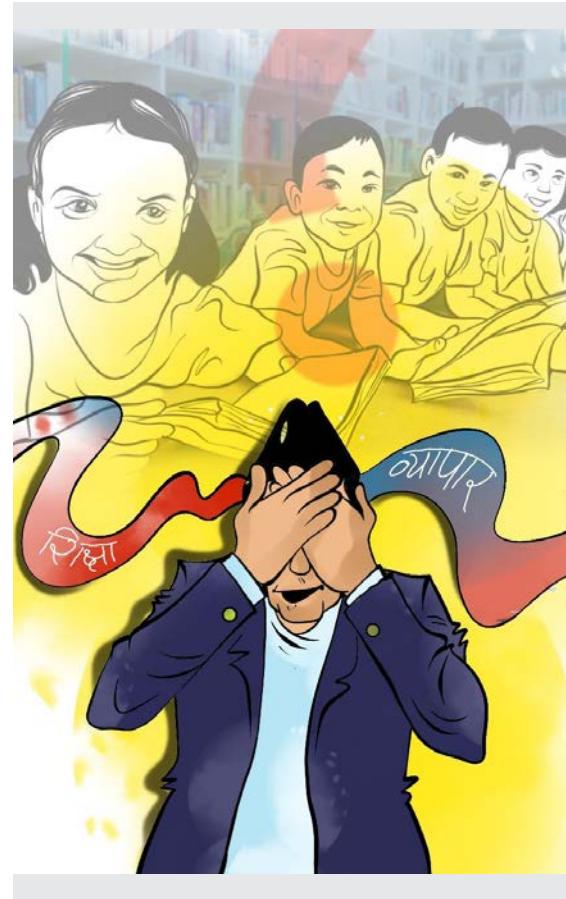
राज्यले नीति निर्माणमै निजी क्षेत्रलाई सेवा नमझै व्यापारको रूपमा स्थापित गरेको छ । तर, यो व्यापारिक शिक्षा प्राप्तिले गर्नी आवश्यक निर्माणमा भागीदारीको छ । निजी विद्यालयबाट पढेका विद्यार्थी अंग्रेजी भाषा, प्रविधि, प्रस्तुतीकरण आदि सीपमा अगाडि देखिन्दैन भने सरकारी विद्यालयका विद्यार्थी सामान्य सञ्चालक तहमा क्रमात्मक हासिल गर्न सदैदेनन । शिक्षामा यस्तो खाडीले सामाजिक तहमा मात्रै होइन, आर्थिक र राजनीतिक असमानता पनि गालिएको छ । शिक्षा भनेको समान अवसर सिर्जना गर्ने माध्यम हुनुपर्ने हो । तर, नेताहरूमा यो असमानताको कारण बन्ने गर्ने एको छ । शिक्षामा यसतो व्यापारिकरण हुनुपर्छ ।

यसले शिक्षालाई सेवा नमझै व्यापार बनाउने प्रवृत्तिले शिक्षाको मूल उद्देश्य नै ताराउदै गर्ने कोही । शिक्षा भनेको ज्ञान, चेतना, विवेक र मूल्य-मान्यताको विकास हो । यसले व्यक्ति मात्रै होइन, समाज रूपान्तरण गर्ने शक्ति राख्छ । तर, जब शिक्षा नाफाका लागि दिन्दै, तब त्यसको गुणस्तरभन्दा 'ब्राण्ड' 'फेन्सी' भवन र 'पब्लिस्टी' मा ध्यान केन्द्रित हुन्छ ।

अग्रलेख

● ज्योति देव जौसी

केन्द्रित हुन्छ । यस्तो शिक्षाले क्रिटिकल सोच, वैज्ञानिक दृष्टिकोण र सामाजिक उत्तरासीकारता भागीदारी व्यवहारले गर्नुपर्छ ।

शिक्षाले निर्माणमै निजी क्षेत्रलाई व्यापारिक शिक्षाको मूल्यांकन र विवरण दिएको छ । निजी शिक्षाको विद्यालयबाट ताढा रहन पुरोको छ । नत्र शिक्षा क्षेत्रमा आमूल परिवर्तनको खाँचो छ । अब शिक्षा विभेदको कारक बन्ने, अधिकार दोइन्दैन ।

त्यसैले, अभिभावकहरू पनि आफ्नो सन्तानलाई 'महाँगो स्कूल'मा पढाएर सामाजिक प्रतिष्ठा जोड्ने होडमा छन् । अभ करितपय विद्यार्थी पनि पहन्नभन्ना ब्राण्डेड स्कूलको स्वाड देखाउन रुचाउँदैन । यसले शिक्षा प्राप्तिले नै बाझो दिशामा हाँडिहेको संकेत गर्न्छ ।

यो अवश्यकता छ । राज्यले सावर्जनिक शिक्षालाई गर्नुपर्ने आवश्यकता छ । सरकारी विद्यालयमा गुणस्तरीय शिक्षक, प्रविधिमैत्री शिक्षण, विद्यार्थी-मैत्री वातावरण र नियमित अनुकूलको व्यवस्था हुनुपर्छ । निजी क्षेत्रलाई नियन्त्रणमा ल्याएर सामाजिक उत्तरासीकारता भागीदारी गर्न वाध्य पार्नुपर्छ । त्यसका लागि नीति निर्माणमा व्यापारी होइन, शिक्षाविदको आवाज बलियो हुनुपर्छ ।

शिक्षा क्षेत्रमा समान अवसर र पहुँचको सिद्धान्त कार्यान्वयन गर्नुपर्छ । सबै नागरिकले आफू अनुकूलको गुणस्तरीय शिक्षा प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था हुनुपर्छ । नागरिक चेतनाको विकास गर्नु । विद्यालयको सञ्जाल, पाठ्यक्रम र मूल्यांकन प्रणाली यस्तो हुनुपर्छ । नागरिकको आवाजमा गर्ने व्यापारी विभेदको मूल विवरण भागीदारी होइन, नागरिकले आवश्यकता छ । यसले दिएको ज्ञानमा गर्ने व्यापारीकरण होइन, नागरिकले आवश्यकता छ ।

आज निजी विद्यालयको बढ्दो व्यापारीकरण, गुणस्तरहरून सरकारी विद्यालय र राजनीतिक हस्तक्षेपले शिक्षा अधिकारावाट टाढा रहन पुरोको छ । अब शिक्षा क्षेत्रमा आमूल परिवर्तनको खाँचो छ । नत्र शिक्षा विभेदको कारक बन्ने, अधिकार दोइन्दैन ।

उत्तरासीकारता र जीवनोपयोगी विषयहरूलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ ।

समिक्षाले दिएको शिक्षाको मौलिक हककालाई व्यवहारमा लागू गर्न राज्यले स्पष्ट कार्यालयन बनाउन आवश्यक छ । शिक्षा विजेत वृद्धिवृद्धिक वातानु हिसाबले निजी शिक्षाको नियमनसम्म गर्नुपर्ने आवश्यकता छ । निजी शिक्षाको नाममा गुणस्तरहरूको खोको प्रचार' वन्द गरिनुपर्छ । विज्ञापनको भरमा आम नागरिकलाई महर्गो शिक्षामा गर्ने व्यापारीकरण हुनुपर्छ । अन्त्यम, शिक्षा अधिकार हो व्यापार भन्ने प्राप्तिको उत्तरासीकारलाई संरक्षण गर्ने व्यापारिक, शिक्षाको नाममा गुणस्तरहरूको खोको प्रचार' वन्द गरिनुपर्छ । अन्त्यम, शिक्षा अधिकार हो व्यापार भन्ने प्राप्तिको उत्तरासीकारलाई संरक्षण गर्ने व्यापारिक, शिक्षाको नाममा गुणस्तरहरूको खोको प्रचार' वन्द गरिनुपर्छ । अन्त्यम, शिक्षा अधिकार हो व्यापार भन्ने प्राप्तिको उ

सरकारको असारे खर्च ३० दिनमा दुई खर्च ३३ अर्ब बढी

मध्याह्न संबाददाता

काठमाडौं, ३२ असार।
सर्वैया कार्य जस्तै यस वर्ष पनि सरकारले असारे खर्च अत्यधिक रूपमा गरेको देखिएको छ। महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको तथाकअनुसार असार महिनाको ३० दिनमा सरकारले दुई खर्च ३२ अर्ब दुई करोड ३० लाख रुपैयाँ खर्च गरेको हो।

सरकारले चालु आर्थिक वर्षको जेठ मसान्तसम्म सरकारले जम्मा १२ खर्च ८२ अर्ब १५ करोड ४३ लाख रुपैयाँ खर्च गरेको थियो। जुन चालु आर्थिक वर्षमा कुल खर्च लक्ष्यको ६८.९६ प्रतिशत थियो। असार ३० मत्स्यसम्म आइपुर्चा सो खर्चमा वृद्धि भएर १५ खर्च १५ अर्ब १६ करोड ६३ लाख रुपैयाँ अर्थात् कुल खर्च लक्ष्यको ६७.४५ प्रतिशत थाउँगो हो।

जेठ मसान्तसम्म सरकारले पुँजीगत तर्फ एक खर्च ४४ अर्ब ८८ करोड ८८ लाख अर्थात् कल वार्षिक लक्ष्यको ४०.६९ प्रतिशत भावै खर्च गरेको थियो। तर, असार मसान्तसम्म आइपुर्चा सो खर्च दुई खर्च १४ अर्ब १५ करोड २७ लाख अर्थात् कुल लक्ष्यको ६७.४५ प्रतिशत थाउँगो हो।

त्यस्तै, सो अवधिसम्म सरकारले चालुको अन्त खर्च ५१ अर्ब ५८ करोड ९९ लाख अर्थात् कुल लक्ष्यको ६४.६६ प्रतिशत खर्च गरेको थियो भने वित्तीय व्यवस्थातर्फ दुई खर्च ८७ अर्ब १७ करोड ३६ लाख रुपैयाँ अर्थात् कुल

वार्षिक लक्ष्यको ७८.४१ प्रतिशत खर्च गरेको थियो। असार ३० गतेसम्म सरकारले चालुको नौ खर्च ८० अर्ब ७० करोड १२ लाख अर्थात् लक्ष्यको ८६ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्थापत्रक तीन खर्च २० अर्ब कार्यको २४ लाख अर्थात् लक्ष्यको ७७.१४ प्रतिशत खर्च गरेको छ।

चालु आर्थिक वर्षको सुनुवाती समयमा बजेट खर्च गर्न चुन्ने र असार महिनामा भावै खर्चौ पैसा खर्च गर्ने पुरानो प्रवृत्ति यसपटक पनि सरकारले दोहोऽन्याएको देखिएको छ। असारको ३० दिनमा मात्रै सरकारले चालु शीर्षिक अर्थात् कम्चारीको तलब भत्ता, गोपीहरूमा एक खर्च २९.५ अर्ब खर्च गरेको छ। यस्तै, विकासका नाममा पुँजीगत शीर्षिकमा ३० दिनमा अवधिमा ७९ अर्ब ५६ करोड भन्दा बढी रकम खर्च गरेको छ।

यस्तै, सो अवधिमा वित्तीय व्यवस्थापत्रक सरकारले ३२ अवैभन्ना बढी असार महिनाको ३० दिनमा खर्च गरेको छ। तत्कालीन अर्थमन्त्री वर्षमात्रा पुनर्ले चालु आर्थिक वर्षका लागि १८ खर्च ६० अर्बको बजेट ल्याएका थिए। जसको संवैभन्ना द्वारा खर्च असार महिनामा भएको देखिएको छ। असारमा अर्थात् बजेट खर्च गर्ने प्रवृत्ति गलत भएको भन्दै लामो समयदेखि विश्लेषकहरूले आलोचना गर्दै आएका छन्। तर, कैनौपैनि सरकारले आर्थिक अनुशासन कायम राख्ने सन्चाउन दिशातर्फ अगाडि बढन खोजेको देखिदैन।

कर्पोरिट

एनसेल 'लिंग अफ क्रिएटर्स'

अमनले जिते १० लाखको ब्रान्ड डिल

काठमाडौं/मस - एनसेलले अपर्न-न्डलीसंगको सहकार्यमा आयोजना गरेको 'लिंग अफ क्रिएटर्स' प्रतियोगितामा ललितपुरका महिनाको १० लाख रुपैयाँ वरावरको एक वर्षाको ब्रान्ड डिल जितेका छन्। उनले प्रीयोगितामा प्रयत्नम स्थान हासिल गर्दै पुरस्कार स्वरूप यो डिल हात पारेका हन्।

आफूलाई म्याद्वाजेले क्रिएटरका नामले चिनाउने काठमाडौंको प्रभा श्रेष्ठले प्रतियोगितामा दोस्रो स्थान हासिल रुपैयाँको ब्रान्ड डिल जितेका छन्। गत शुक्रवार काठमाडौंमा आयोजित गान्ड फिनाले कार्यक्रममाझ विजयी क्रिएटरहरूलाई डिल जितेका छन्।

गत शुक्रवार होपफुल हाराइजनको सेवामा छुट पाउने रुपैयाँको ब्रान्ड डिल जितेका छन्। तर, शुक्रवार काठमाडौंमा आयोजित गान्ड फिनाले कार्यक्रममाझ विजयी क्रिएटरहरूलाई पुरस्कार प्रदान गरिएको अफै निखारिएर अगाडि बढन दूरो

हो। देखिन भागमा विभिन्न भागमा मूल्यपाद्धति गरी अपर्न-न्डलीको प्रिकारा रुपमा एक लाख रुपैयाँको ब्रान्ड डिल जितेका छन्।

गत शुक्रवार काठमाडौंमा आयोजित गान्ड फिनाले कार्यक्रममाझ विजयी क्रिएटरहरूलाई डिल जितेका छन्।

प्रभुका ग्राहकले होपफुल हाराइजनको सेवामा छुट पाउने

काठमाडौं/मस - प्रभुका ग्राहकले होपफुल हाराइजनको सेवामा छुट पाउने भएका हन्। उनले एक एलाइएलको सम्पर्कमा आयोजित गान्ड फिनाले कार्यक्रममाझ विजयी क्रिएटरहरूलाई डिल जितेका छन्।

होपफुल हाराइजन नेपालका तर्फबाट डा. प्रकृति प्रधान (परामर्शदाता मनोनीतिक्ष) र प्रभुका ग्राहकले होपफुल हाराइजनको सेवामा छुट पाउने भएका हन्।

मंगलममा 'अवसर इक्विटी डाइर्सिफाइड फण्ड'को ३८ करोड लगानी

काठमाडौं/मस- मंगलममा इन्डिपिण्डेट (एमआईएल)ले निजी इक्विटी फण्ड 'अवसर इक्विटी डाइर्सिफाइड फण्ड'बाट ३८ करोड रुपैयाँ वरावरको रणनीतिक लगानी हासिल गरेको छ। कम्पनीले यो रणनीतिक लगानी एमआईएलको बढ्दि विकास यात्रा र भवित्वप्रतिक्रियाको लगानीको राहिरो विश्वासलाई सकेत गर्ने ऐतिहासिक उपलब्ध भएको जनाएको छ।

लगानीबाट कम्पनीलाई आफ्ना कार्यसंचालन प्रक्रियाहरूको सुरुहीकरण गर्न, उत्पादनमा नवप्रवर्तन ल्याउन तथा नेपाल

र वाहिरी बजारमा आफ्नो उपस्थितिलाई विस्तार गर्न मद्दत पुर्ने कम्पनीले विश्वास

व्यक्त गरेको छ। 'हामी अवसर इक्विटी डाइर्सिफाइड फण्डलाई हामी रूपान्तरण यात्रामा रणनीतिक साफेदारका रुपमा राख्न गर्ने पाउँदा खुशी छौं, मंगलममा इन्डिपिण्डेटका प्रमुख अभिनव चरित्राले भने, 'यो लगानीले हाम्रो व्यावसायिक मोडललाई पुनर्पुर्णित भएको छ।' लगानीले हाम्रो व्यावसायिक मोडललाई पुनर्पुर्णित भएको छ। यस्तै, लगानीले हाम्रो व्यावसायिक मोडललाई पुनर्पुर्णित भएको छ। यस्तै, लगानीले हाम्रो व्यावसायिक मोडललाई पुनर्पुर्णित भएको छ।